

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 435/2025-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného AK Slobodník s.r.o., Štúrova 20, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/78/2009 (v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 148/2021-31 z 21. septembra 2021) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/78/2009 (v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 148/2021-31 z 21. septembra 2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré je Mestský súd Košice **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 423,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. januára 2025 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. sp. zn. K2-43C/78/2009 [pôvodne vedenom Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 43C/78/2009]. Navrhol mestskému súdu prikázať konať bez zbytočných prieťahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia 5 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 435/2025-13 z 26. augusta 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/78/2009 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 148/2021-31 z 21. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté konanie“).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 16. marca 2009 domáhal od žalovanej zaplata 3 539,67 eur. Opisujúc chronologický priebeh konania, ktoré je po účinnosti novej súdnej mapy od 1. júna 2023 vedené na mestskom súde, sťažovateľ uvádza, že pôvodne konajúci okresný súd bol v priebehu napadnutého konania viackrát bezdôvodne nečinný. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až po viac ako 3 rokoch od podania žaloby (18. júna 2012). Okresný súd následne vec prejednával na viacerých pojednávaniach, avšak podľa názoru sťažovateľa postupoval pomaly a neprimerane dlhú dobu, a to aj napriek nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 148/2021-31 z 21. septembra 2021 (ďalej len „nález ústavného súdu“), právoplatnému 23. septembra 2021, ktorým bolo na základe jeho predošlej ústavnej sťažnosti vyslovené porušenie jeho práv. Ústavný súd zároveň predmetným nálezom prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 2 000 eur a trov konania.

4. Sťažovateľ v aktuálne podanej ústavnej sťažnosti zároveň oboznamuje, že pojednávania sa po právoplatnosti nález ústavného súdu konali 22. novembra 2021, 12. januára 2023 a ďalšie až 28. novembra 2024, ktoré bolo odročené na 13. február 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu namieta, že postup mestského súdu je primárne neefektívny, keďže ani po vykonaní znaleckého dokazovania a viacerých pojednávanií nie je súdny spor v tejto skutkovo a právne jednoduchej veci meritórne rozhodnutý. Zároveň poukazoval aj na jeho opakovanú nečinnosť. Argumentoval tiež tým, že napriek vydanému nález ústavného súdu v tejto veci sa prvoinštančný súd neriadil jeho príkazom konať bez zbytočných prieťahov a nedošlo k zefektívneniu jeho postupu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/808/2025 doručenom ústavnému súdu 17. septembra 2025 v podstatnom uviedol, že pojednávanie vykonané 22. novembra 2021 bolo odročené na 17. február 2022, pričom 15. februára 2022 požiadal právny zástupca sťažovateľa o jeho odročenie zo zdravotných dôvodov. Následne bolo 14. septembra 2022 nariadené pojednávanie na 24. november 2022, pričom o jeho odročenie opakovane požiadal právny zástupca sťažovateľa z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie odročené na 12. január 2023 a po jeho uskutočnení bolo odročené na 23. marec 2023. Tento termín bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne a 30. septembra 2024 bolo nariadené pojednávanie na 28. november 2024. Predmetné pojednávanie bolo po jeho uskutočnení odročené na účel predloženia záverečných rečí sporových strán (predložené 3. a 4. februára 2025) na 13. február 2025 (pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne). Dňa 3. apríla 2025 bol určený nový termín pojednávania na 26. jún 2025, na ktorom bola žaloba zamietnutá [rozsudkom sp. zn. K2-43C/78/2009 z 26. júna 2025 (ďalej len „rozsudok mestského súdu“)]. Lehota na jeho vyhotovenie bola predĺžená do 15. augusta 2025, keď bol rozsudok mestského súdu odoslaný sporovým stranám (sťažovateľ proti nemu podal odvolanie 16. septembra 2025). Mestský súd v rámci priebehu napadnutého konania pripustil dlhodobejší priesťah v období od 23. marca 2023 do 30. septembra 2024. Zároveň poukázal na správanie sťažovateľa, ktorý sám požiadal o odročenie dvoch pojednávanií (17. februára 2022 a 24. novembra 2022), pričom z obsahu spisu je zrejmé, že všetkých nariadených pojednávanií sa zúčastňoval jeho advokátsky koncipient, teda dôvody uvedené v žiadostiach o odročenie pojednávania (práceneschopnosť a kolízia pojednávanií) nie sú za daného stavu podľa mestského súdu relevantné.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ sa na výzvu ústavného súdu z 19. septembra 2025 k stanovisku mestského súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 22. septembra 2025, v ktorom poukázal na to, že sám mestský súd pripustil v rámci priebehu napadnutého konania dlhodobejší priesťah. Zároveň argumentoval, že z jeho vyjadrenia vyplýva aj celková nízka frekvencia úkonov v napadnutom konaní. Poukázal pritom na väčšie odstupy medzi jednotlivými pojednávaniami, resp. procesnými úkonmi prvoinštančného súdu. Uviedol, že fakty preukazujú, že ani po vydaní nálezu ústavného súdu sa vo veci nekonalo tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a aby sa predchádzalo zbytočným priesťahom. K argumentu mestského súdu, že sťažovateľ požiadal o odročenie dvoch pojednávanií, uviedol, že tieto žiadosti boli riadne ospravedlnené a v rámci dĺžky napadnutého konania nemôžu legitimizovať niekoľkomesačné medzery bez uskutočnenia pojednávania či iných efektívnych procesných úkonov, najmä keď bol už vydaný nález ústavného súdu s príkazom konať bez priesťahov. Dodal, že argument, že sa pojednávaní zúčastňoval advokátsky koncipient, a preto mali byť dôvody žiadostí

„nerelevantné“, je právne irelevantný, pretože zvolená forma zastúpenia neobmedzuje právo strany na advokáta svojej voľby a nezbavuje súd povinnosti aktívne riadiť konanie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, ako aj s vyjadreniami mestského súdu a sťažovateľa dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietanými priet'ahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje do namietania nečinnosti, ako aj neefektívneho postupu mestského súdu.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (IV. ÚS 250/2025).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

12. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania patrí medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Aj keď v predchádzajúcom náleze v tejto veci konštatoval aj istú skutkovú zložitost' veci (vzhľadom na náročnosť dokazovania nielen výsluchom strán sporu a svedkov, ale aj formou písomných znaleckých posudkov), vzhľadom na to, že ide už o opakovanú ústavnú sťažnosť a s poukazom na celkovú dobu trvania napadnutého konania tak už ani tento argument nie je spôsobilý ospravedlniť existenciu priet'ahov v napadnutom konaní.

13. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd vzhliadol aj v jeho postupe (s poukazom na opakované žiadosti o odročenie pojednávania nariadených na 17. február 2022 a 24. november 2022) okolnosť predĺženia napadnutého konania. Avšak uvedené, ako ani to, že ústavná sťažnosť bola zo strany sťažovateľa podaná až po uskutočnení pojednávania 28. novembra 2024, ktoré bolo odročené len na účel predloženia záverečných rečí sporových strán, nie je spôsobilé ospravedlniť (opakovane) vzniknuté priet'ahy v napadnutom konaní.

14. Tretím hodnotiacim kritériom je postup prvoinštančného súdu. K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že napadnuté konanie (posudzované od právoplatnosti nálezu ústavného súdu, teda od 23. septembra 2021) stále nie je právoplatne ukončené. Prostredníctvom Informačného centra

mestského súdu bolo k aktuálnemu stavu napadnutého konania zistené, že odvolanie sťažovateľa podané proti rozsudku mestského súdu bolo Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) predložené 5. novembra 2025 (o odvolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté).

15. Ústavný súd vzhľadom na opísaný priebeh napadnutého konania uvádza, že v postupe vo veci konajúceho súdu vzhliadol jeho nečinnosť, ako aj neefektívnu nečinnosť. Pokiaľ ide o neefektívnu činnosť, poukazuje na konanie prvoinštančného súdu, ktorý po zrušení pojednávania nariadeného na 17. február 2022 (na základe žiadosti sťažovateľa z 15. februára 2022) nariadil nový termín pojednávania až so značným odstupom [14. septembra 2022, a to na 24. november 2022 (ktoré sa však tiež nekonalo na základe žiadosti sťažovateľa o jeho odročenie)]. V roku 2022 sa tak vo veci neuskutočnilo žiadne pojednávanie (čo však ide ale primárne na ťarchu sťažovateľa). Vo vzťahu k vzniknutým prieťahom v dôsledku nečinnosti poukazuje primárne na obdobie (nečinnosti v trvaní viac ako rok a pol) od uskutočnenia pojednávania 12. januára 2023 až do konania pojednávania 28. novembra 2024. Táto nečinnosť bola spôsobená okolnosťami na strane prvoinštančného súdu. Aj následne došlo k predĺženiu napadnutého konania v dôsledku zrušenia pojednávania nariadeného na 13. február 2025 z dôvodov na strane mestského súdu, po ktorom však mestský súd na pojednávaní 26. júna 2025 zamietol žalobu. V ďalšom postupe mestského súdu (pri vypracovaní a expedovaní rozsudku mestského súdu a predkladaní odvolania sťažovateľa na krajský súd) však už ústavný súd nevzhliadol nedostatky v jeho postupe.

16. Ústavný súd zároveň uvádza, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky na riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa.

17. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k záveru (s poukazom na uvedenú nečinnosť a tiež neefektívnu činnosť), že napadnuté konanie trpí prieťahmi, ktoré idú na vrub postupu mestského súdu. V napadnutom konaní sa nepostupovalo v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci.

18. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd uzatvára, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'účinenia

19. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti už bolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie – rozsudok mestského súdu – a zároveň tiež odvolanie sťažovateľa proti nemu

bolo 5. novembra 2025 predložené krajskému súdu na rozhodnutie, ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

20. Keďže ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez prieskumov (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) bolo porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Požadoval priznanie zadost'učinenia 5 000 eur, čo odôvodňoval dĺžkou napadnutého konania a jeho pretrvávajúcou právnou neistotou.

21. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie dĺžky napadnutého konania. Tiež prihliadol na to, že na strane sťažovateľa bol taktiež zistený postup (odročenie 2 pojednávaní na jeho žiadosť), ktorý mal za následok predĺženie napadnutého konania v relevantnej miere. Zároveň bolo zohľadnené, že mestský súd v pomerne krátkej dobe od doručenia tejto ústavnej sťažnosti vydal meritórne rozhodnutie a tiež odvolanie sťažovateľa proti rozsudku mestského súdu už bolo predložené odvolaciemu súdu. Preto rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia 1 000 eur (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovel tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 423,75 eur (bod 3 výroku nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky k vyjadreniu mestského súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože jeho právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2026

Libor Duľa
predseda senátu